PERSONAJUL FEMININ INTELECTUAL ÎN ROMANELE LUI AURELIU BUSUIOC

Adriana MELINTE
CZU: 821.135.1(478)-055.2.09 adrianamelinte69@yahoo.com

Nous sommes dans un siècle où l'optique féminine est égale à l'optique masculine, donc le sujet abordé dans notre communication est d'actualité, d'autant plus que le personnage féminin créé par Aureliu Busuioc mérite d'être soumis à des recherches approfondies pour mettre en évidence la position de l'intellectuel dans la société.

Aureliu Busuioc – un desăvârșit poet și prozator, dramaturg și publicist de renume, a abordat imaginea personajului feminin diferit, în comparație cu scriitorii acelui secol, deoarece ironizând, a reușit să prezinte, totuși profund viziunea sa asupra dualității caracterelor feminine. El a dat viață unor personaje despre care lăsa impresia că nu știe prea multe, și că ele sunt într-atât de independente, încât îl surprind și pe acesta. De aici rezultă ideea că feminitatea înseamnă enigmă, mister, și că dorința de a desluși neînțelesul face parte dintr-un instinct masculin. Am ales tema dată, deoarece analiza unei femei vizează caracterul său, acțiunile sale, gândurile ce o frământă, și toate acestea, luate împreună, reușesc să schițeze un model de determinare a specificului de caracter cel are fiecare personaj din cele trei romane consacrate ale lui Aureliu Busuioc: *Hronicul Găinarilor*; *Lătrând la lună*; *Singur în fața dragostei*. Este o temă deosebită, deoarece personajele feminine sunt diverse. Trăsăturile de caracter prezente la Viorica Vrabie, Parascheva, soția Grăsanului relevă lumea interioară a femeilor contemporane ce manifestă o unicitate a persoanei.

Am realizat o analiză amănunțită a ipostazelor în care apar personajele feminine ale lui Aureliu Busuioc. În cercetare am selectat fragmente din cele trei romane sus-menționate care argumentează ipostazele personajelor feminine. O deosebită atenție și minuțiozitate am alocat personajului Viorica Vrabie care se confruntă cu unele probleme specifice intelectualilor tuturor timpurilor: inadaptarea, opoziția față de societate, dezechilibrul lăuntric, căutarea absolutului în dragoste.

„Viorica Vrabie reprezintă personalitatea puternică, e statornică în opinii, știe să spună lucrurilor pe nume – este o fire care se impune

prin modul personal de a fi în toate și în tot" [4, p.35], iată cum se evidențiază acest personaj feminin intelectual din toate personajele romanului *Singur în fața dragostei*, după opinia criticului literar Victoria Fonari. Pentru a evidenția dualitatea caracterelor feminine, am analizat în antiteză personajul intelectual Viorica Vrabie si Olimpia Octavianovna, atunci când am cercetat latura intelectuală a acestora.

Însă, cand am analizat latura sentimentală, am evidențiat dualitatea caracterelor, comparând personajele feminine – Viorica Vrabie ce se afla în antiteză cu personajul feminin Lida.

În acest roman, intelectualul Viorica Vrabie, profesoară de limbă franceză, se confruntă cu un colectiv alcătuit din pseudointelectuali – intelectuali confecționați de partid, după cum afirmă criticul literar Andrei Țurcanu, și astfel am găsit explicația problemelor pe care le avea Viorica Vrabie. Elucidarea acestor probleme a deschis largi orizonturi pentru interpretarea și analizarea personalității feminine, care diferă în funcție de nivelul de intelect al fiecărei persoane.

O perspectivă a înțelepciunii feminine apare în reflecția naratorului din romanul *Hronicul Găinarilor*, unde se întrevede influența literaturii universale asupra literaturii naționale. Am exemplificat, în baza fragmentelor din cele trei romane supuse cercetării, asemănările dintre personajele feminine ale lui Aureliu Busuioc cu cele din mitologie.

Pornind de la afirmația lui Aureliu Busuioc că „lumea sexului frumos se împarte în două părți aproape egale: în Xantipe și Penelope" [1, p.36], am oferit exemple concludente ce demonstrează și susțin această afirmație. Personajul feminin Viorica Vrabie din romanul *Singur în fața dragostei* și Tincuța din romanul *Lătrând la Lună* sunt oglindirea personajului mitologic Penelopa – simbolul fidelității în căsnicie, răbdării și al iubirii sincere. În schimb, Lida din romanul *Singur în fața dragost*ei și Parascheva din romanul *Hronicul Găinarilor* sunt reprezentarea tipologică a personajului feminin din istoria Greciei Antice – Xantipa (soția filosofului Socrate) care a devenit simbolul soției nemulțumite. În acest context, am aplicat metoda analizei comparative ce ne-a permis să apreciem maniera în care au evoluat personajele feminine din cultura antică în opera lui Aureliu Busuioc și dacă și-au păstrat specificul și influența mitică. Personajele feminine supuse cercetării poartă amprenta și stilul creatorului, Aureliu Busuioc menținându-și aerul ironic și zeflemitor.

Acest termen, aparent nou, are rădăcini adânci în cultura diferitelor țări și comportă semnificații specifice. Termenul de intelectual nu este specific doar literaturii universale de specialitate, deoarece literatura artistica pentru copii are și ea micile sale modele de intelectuali: „Hermione Granger – celebra prietenă a lui Harry Potter, care este o mare cititoare, distingându-se de ceilalți prin calitatea foarte înaltă a muncii sale, Artemis Fowl – eroul seriei cu același nume care este un personaj intelectual aflat de partea forțelor malefice – un lucru unic pentru un intelectual al literaturii infantile, dar a cărui inteligență pare să-i fie de folos, deoarece îi sunt deschise multe uși" [6]. Jene Eyre, personajul principal al romanului cu același nume, scris de Charlotte Brontë care impresionează datorită poveștii de viață a unei fețite înzestrată cu o inteligență deosebită, dar care nu-și poate valorifica din plin potențialul din cauza situației sale grele. Imaginea intelectualului literaturii universale surprinde prin originile sale istorice, prin semnificațiile ce le comportă și, nu în ultimul rând, prin varietatea de personaje prezente în opere. Imaginea intelectualui în spațiul universal este strâns legată de fenomenul emancipării sociale, moment în care oamenii își conștientizează potențialul și nu se sfiesc să și-l valorifice.

În schimb, în spațiul român, acest termen nu numai că apare mai târziu, dar este și stopat de către regimul comunist ce a lăsat o amprentă puternică asupra întregii societăți și a influențat concepțiile.

„Literatura e un document al ființei umane și-al avatarurilor ei în valurile timpurilor și al istoriei. Fiindcă imaginația ce-o generează e produs al minții umane" [5, p.7]. Ipostaza de intelectual este surprinsă prin motivarea elevilor de a cunoaște o limbă străină într-o perioadă absolut indiferentă de valorile europene. Un alt detaliu important care prezintă ipostaza de intelectual ce o caracterizeaza pe Viorica Vrabie este și jurnalul de evidență ce-l duce aceasta. „Copiii au aplaudat vreo zece minute, să se dezmorțească. Am făcut cunoștință cu a noua „a".

Cam obrăznicuți, dar nimic grozav. O să ne înțelegem" [3, p.21].

În acest raport profesor – elev se pune accent pe înțelegere, nu dominare, nu doctrinare, dar apare în prim-plan comprehensiunea ca o modalitate de creștere intelectuală a tinerilor ce-și fac studiile la o școală rurală. Ipostaza de pseudointelectual sau intelectualul confectionat o dezvăluie cu multă forță de convingere criticul Andrei Turca-

nu, acesta ofera și o definiție: „Diletant ca profesiune, ignorant sau semidoct din punctul de vedere al orizontului intelectual, conformist ca ființă socială, mancurt în planul conștiinței naționale, semianalfabet, dacă nu e primar și agresiv prin prostia ce o reprezintă e nociv prin altceva” [2, p.256]. În această ipostază, apare personajul Otilia Octavianovna care: „are patruzeci de ani neîmpliniți, predă lucrul manual la școala din localitate a absolvit liceul de menaj, n-a fost măritată niciodată și e încă fată mare” [3, p.13]. Ipostaza femeii narcisiste a fost abordată în cartea Victoriei Fonari *Factorii intelectual și sentimental în opera lui Aureliu Busuic* care surprinde „narcisismul feminin (cazul Lidei din romanul *Singur în fața dragostei*) ca fiind unul amoral, alogic și ucigător pentru cei din jur. Narcisismul masculin reprezintă căutarea eului, cunoașterea sinelui, autoironia și autocontemplarea, toate acestea constituind un mijloc eficace de transpunere în pielea altora” [4, p. 34]. O altă ipostază în care apare personajul feminin creat de Aureliu Busuioc este aceea de reflecție fidelă pentru bărbatul iubit: „Eu am sa fac totul ca să-ți fiu echilibrul acela pe care-l cauți! Cum tu ai să fii pentru mine...” [3, p.124].

Viorica își conștientizează ipostaza și recunoaște că iubirea ce i-o poartă o face să se contopească cu acesta, devenindu-i o reprezentare și dorindu-și perfectiunea.

În concluzie, personajele feminine ale lui Aureliu Busuioc reprezintă imaginea vremurilor în care a activat acesta și trădează neajunsurile unui sistem ce limitează întreaga gândire socială.

Referințe:

1. BUSUIOC, A. *Lătrând la Lună*. Chișinău: Cartier, 2012.
2. ȚURCANU, A. *Bunul simț*. Chișinău: Cartier, 1996.
3. BUSUIOC, A. *Singur în fața dragostei*. Chișinău: Cartea Moldovei, 2008.
4. FONARI, V. *Factorii intelectual și sentimental în opera lui Aureliu Busuioc*. Chișinău: CE USM, 2003.
5. FILIP, T. *Chipurile feminității*: tipologia personajului literar. Târgu Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2009.
6. *Xanthippe*. Disponibil online pe: https://www.encyclopedia.com/women/-encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/xanthippe-c-435-bce (accesat la 12 mai 2020).